

Miljø- og
Fødevareministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000- plejeplan

for lysåbne naturtyper og arter
på Naturstyrelsens arealer
2. planperiode 2016-2021
i Natura 2000-område nr. 147
Ølsemagle Strand og Staunings Ø

Titel:

Natura 2000-plejeplan for lysåbne naturtyper og arter på Naturstyrelsens arealer.
2. planperiode 2016-2021 i Natura 2000-område nr. 147 Ølsemagle Strand og Staunings Ø

Udgiver:

Naturstyrelsen
Gjøddinggård
Førstballevej 2
7183 Randbøl
www.nst.dk

År:

2017

Fotos:

Naturstyrelsen

Kort:

Naturstyrelsen, på baggrund af kortmaterialer i henhold til tilladelse G18/1997 (Kort og Matrikelstyrelsen)

ISBN nr.

978-87-7179-122-8

Må citeres med kildeangivelse.

1. Generelt

Der er 20. april 2016 offentliggjort Natura 2000-planer for 252 områder i Danmark.

Denne plejeplan følger op på Natura 2000-planen for område N 147 Ølsemagle Strand og Staunings Ø og vedrører Naturstyrelsens arealer på 59 ha naturtyper (62,7 ha i alt, dvs ca 3,7 ha er ikke udpeget).

Figur 1: Oversigtskort over Natura 2000-områdets afgrænsning

- Natura2000 område
- Naturstyrelsens areal

I denne plejeplan er arealer og indsatser opdelt på henholdsvis lysåbne naturtyper og arter knyttet til de lysåbne naturtyper. Natura 2000 plejeplaner for de skovbevoksede naturtyper, samt mere detaljerede oplysninger om indsatsen i Natura 2000-områderne findes på Naturstyrelsens hjemmeside vedr. Natura 2000. Bemærk, at Naturstyrelsens samlede arealforvaltning i området er omfattet af flere planbestemmelser og retningslinjer end dem, der findes i denne plan. For

supplerende læsning herom henvises til Naturstyrelsens driftsplaner for det pågældende område, som findes på Naturstyrelsens hjemmeside vedr. driftsplanlægning.

Naturstyrelsen har udarbejdet et resumé af plejeplanen, som indgår i en kommunal Natura 2000-handleplan. Dette resumé er vedlagt som bilag 1.

Plejeplanen gælder for perioden 2016 -2021 og skal således senest være gennemført med udgangen af år 2021. Plejeplanen vil forsat være gældende efter 2021 og efterfølgende alene blive ajourført, når der foretages ændringer i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, ændringer i Natura 2000- eller driftsplanlægningen eller ændringer i øvrige forhold, der måtte give anledning til at ajourføre plejeplanen.

Grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planen udgør grundlaget for plejeplanens prioriteringer og valg. I de tilfælde hvor der har været forudset en modstrid mellem hensynet til forskellige arter og/eller naturtyper på områdets udpegningsgrundlag, har Natura 2000-planen allerede foretaget denne prioritering.

Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver løbende overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdier via NOVANA overvågningsprogram. Desuden afreporterer Danmark den nationale indsats vedrørende habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne til EU-kommissionen hvert 6. år.

I 2016-18 foretager Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA) genkortlægning og tilstandsvurdering på alle arealer (lysåbne naturtyper og skovnaturtyper), og resultatet forventes at indgå i kommende basisanalyser for hvert enkelt Natura 2000-område i 2019.

Få adgang til MiljøGIS overvågningsdata fra basisanalysen her:

<http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=natura2000planer2h2014>

2. Områdebeskrivelse

Dette Natura 2000-område er specielt udpeget på grundlag af en væsentlig tilstedeværelse af følgende naturtyper: vadeblade (1140), lagune (1150), bugt (1160), strandeng (1330) og grå/grøn klit (2130). Natura 2000-planens målsætninger og indsatsprogram er væsentlige elementer i beskyttelsen af disse og af en generel sikring og forbedring af områdets naturværdier.

Grå/grøn klit på Ølsemagle Revle. Fotograf: Mogens Holmen

Natura 2000-området, der består af Habitatområde nr. H130, har et areal på ca. 538 ha, hvoraf 67 % er marint. Naturstyrelsens areal er på 62,7 ha. Området, der strækker sig fra Jersie Strand i nord til Ølby Lyng i syd, består af revlerne Staunings Ø og Ølsemagle Revle, en lagune og på landsiden af denne, strandenge.

Området er et af de sidste steder i Køge Bugtområdet med veludviklede lagunedannelser og større naturlige strandengsområder. Klitterne på revlerne er meget begrænsede i areal, men er ikke desto mindre væsentlige, idet der kun pletvis er forekomst af klitter ved Øresundskysten. Den lavvandede lagune er levested for mange plante- og dyrearter, der er knyttet til hav- og brakvandsområder.

I den nordlige del af området findes fredningen af Jersie Strandpark, Staunings Ø og arealerne landværts lagunen. Hele den marine del af Natura 2000-området, lagunen, revlerne og det meste af strandengene er desuden udlagt som et vildtreservat med forbud mod jagt samt færdsel i perioder i dele af området.

Natura 2000-området ligger i Solrød og Køge kommuner og indenfor vandplanområdet hovedvandopland Køge Bugt.

De væsentligste naturforvaltningsmæssige opgaver i området knytter sig til fortsat sikring af drift på de sammenhængende, lysåbne naturarealer og til at forhindre en fortsat spredning af invasive arter.

For en uddybende beskrivelse af Natura 2000-området, herunder præsentation af udpegningsgrundlaget for området, henvises til [Natura 2000-planen](#). På SVANAs hjemmeside kan der også findes forklaring af begreber mv.

Figur 2: Kort over Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området.

Naturstyrelsens habitatområde består af revlerne Staunings Ø og Ølsemagle Revle på i alt 62,7 ha, og indbefatter naturtyperne strandeng, grå/grøn klit og forklit.

Områdets karakteristiske revler og vegetation er forholdsvis unge. Ølsemagle Revle og Staunings Ø er dannet ud fra nedbrudt materiale som havet i dette århundrede har aflejret i den rolige, indre del af Køge Bugt. På grund af strøm og vind er aflejringen sket et godt stykke ude i bugten - først som et lavt rev under havoverfladen og sidenhen som en revle. Sådanne rev kaldes barriereøer.

Tabel a: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Lysåbne naturtyper (ha)		
	Naturtype	Total
1330	Strandeng	22,5
2130	Grå/grøn klit	26,2
2110	Forklit	9,9
I alt		58,6

3. Status for gennemførelse og erfaringer fra 1. plejeplanperiode

Naturstyrelsens arealer er dels holdt fri for affald; publikums affald, samt affald, der flyder ind på stranden – herunder også døde sæler, når der har været sælpest. Reservatsbestemmelsernes perioder med færdselsforbud er desuden også blevet håndhævet.

Siden april 2012 har plejeplanen for 1. planperiode omfattet afgræsning med får på det meste (ca. 30 ha) af Ølsemagle Revle for at bevare de udpegede naturtyper samt for at bekæmpe rynket rose.

Naturstyrelsens nordlige del, Staunings Ø, har ikke været under drift i løbet af 1. plejeperiode.

Naturstyrelsen har gennemført en evaluering i form af en statusopgørelse og overvejelser om hvilke erfaringer, der kan drages af første planperiode. Med baggrund i denne evaluering kan Naturstyrelsen konkludere, at de planlagte indsatser er gennemført i plejeperioden for Naturstyrelsens arealer og at disse indsatser har bidraget positivt til opfyldelse af Natura 2000-planens målsætninger.

Tabel b: Status for gennemførelse af plejeplanens mål for 1. planperiode 2009-2015.

Gennemførte indsatser (antal)	4	Gennemførte indsatser (areal)	46 ha	100 %
Ikke-gennemførte indsatser (antal)	0	Ikke-gennemførte indsatser (areal)	0 ha	0 %

Generelle bemærkninger og konkrete erfaringer i forhold til 1. generations plejeplanlægning

Generelle bemærkninger

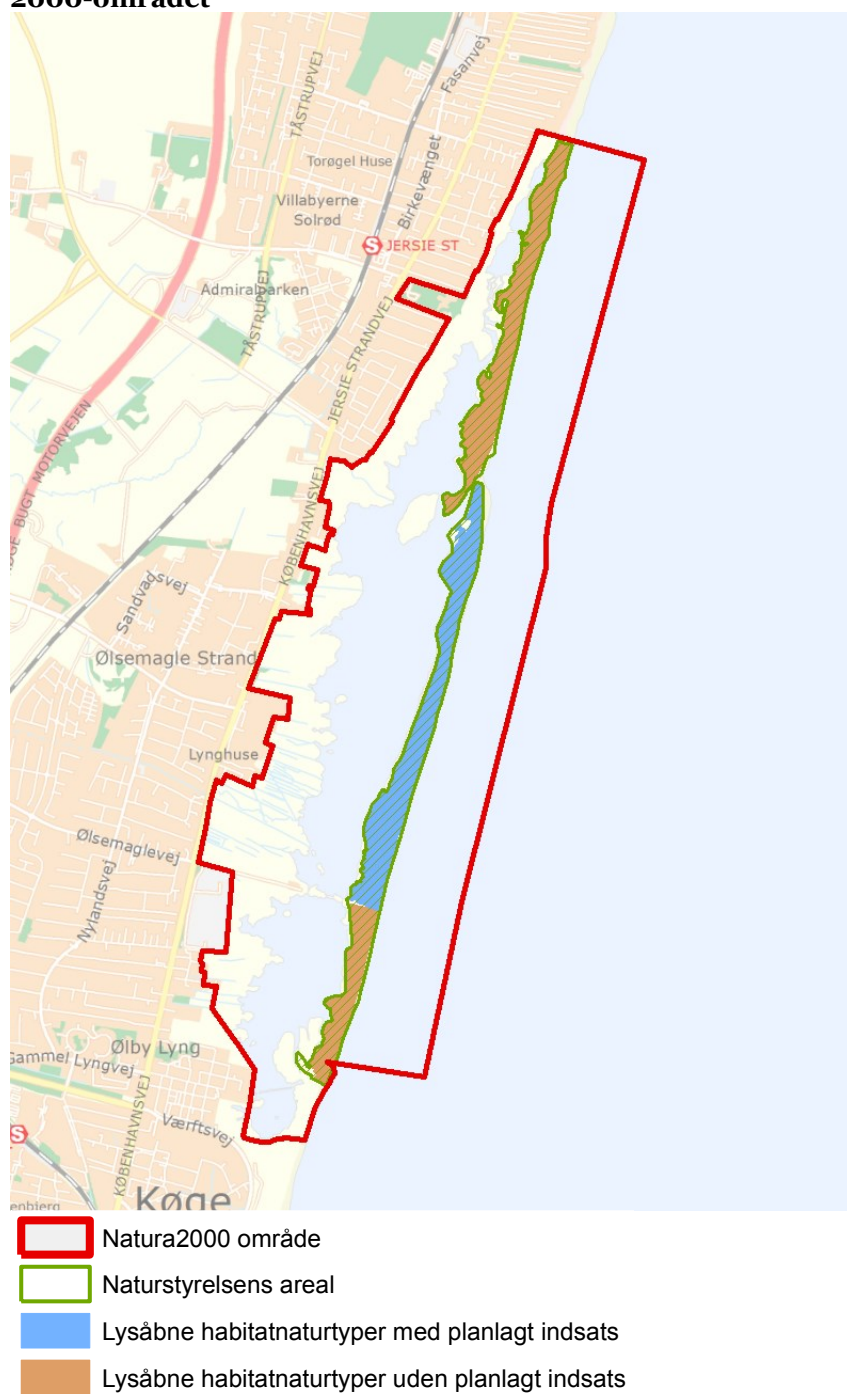
- Naturstyrelsens sydlige del, Ølseagle Revle, græsses med får, og det er derved med til at gøre området mere publikumsvenligt og fårene er gode i kampen mod den invasive, rynket rose.

Konkrete erfaringer

- Rynket rose er sejlivet; den holder til mange års græsning. Af hensyn til badegæster er Naturstyrelsen nødt til at have græsningspause i juni, juli og august. Det gør desværre at rynket rose er endnu sværere at græsse bort. Naturstyrelsen har derfor lavet forsøg med græsning hele vegetationsperioden, og vil også forsøge med mekanisk bekæmpelse, som supplement til græsningen.
- Strandengsfloraen trives rigtig godt med fåregræsningen med græsningspause midt på sommeren.
- Begrænsningen af færdsel jf. reservatbestemmelserne er opfyldt uden problemer.

4. Mål og plejetiltag

Figur 3: Oversigt over lysåbne naturtyper og planlagte indsatser i Natura 2000-området

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger og adresserer konkret følgende områdespecifikke retningslinjer fra Natura 2000-planens indsatsprogram:

- Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på naturtyperne strandeng (1330) og grå/grøn klit (2130) med fokus på arealer med en forekomst på over 10 %.

I dette afsnit beskrives Naturstyrelsens *mål* for de ovenstående lysåbne naturtyper i denne planperiode. Der kan være flere mål for et givent areal med en naturtype.

Desuden præsenteres de typer af *plejetiltag*, som Naturstyrelsen vil anvende på baggrund af Naturstyrelsens erfaringer og bedste viden om naturpleje, der blandt andet omtales i det vejledende indsatskatalog for N2000-plejeplanlægning for lysåbne naturtyper, Skov- og Naturstyrelsens Naturplejestrategi (1999), Naturstyrelsens plejebog om 'Græsning og høslæt i naturplejen', Naturstyrelsens plejebogsserie for henholdsvis overdrev, ferske enge, søer, strandenge, hede, mose, små vandhuller samt Naturstyrelsens Naturportal.

På et areal kan der forekomme mere end én slags plejetiltag.

Arealtallene i tabellerne udtrykker Naturstyrelsens vurdering af omfanget af de enkelte plejetiltag, der vil blive gennemført i plejeplanens periode. På Naturstyrelsens hjemmeside vedr. Natura 2000 findes links til kort med detaljerede oplysninger om mål og indsatser på lokalitetsniveau.

Afgræsning med får på Øsemagle Revle. Foto: Naturstyrelsen.

Plejemål og plejetiltag for lysåbne naturtyper

Der vil på de lysåbne naturtyper i dette Natura 2000-område blive foretaget *løbende* pleje, med henblik på opretholdelse af naturtypen i form af henholdsvis græsning med får på ca. 27 ha grå/grøn klit, strandeng og forklit, samt bekæmpelse af invasive arter på ca. 4 ha også på de førnævnte naturtyper, jf. nedenstående tabeller.

Som forsøg vil Naturstyrelsen, på mindre delarealer, dels græsse med får i hele vegetationsperioden, og dels foretage en mekanisk bekæmpelse. Begge dele gøres for at finde et egnet supplement til den nuværende temporære fåregræsning.

Table c: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)				
		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	2130	Grå/grøn klit	Sikring af naturtypen	26,2
			Naturtypebevarende pleje	10,1
	1330	Strandeng	Sikring af naturtypen	22,5
			Naturtypebevarende pleje	11,7
	2110	Forklit	Sikring af naturtypen	9,9
			Naturtypebevarende pleje	5,4

Table d: Planlagte løbende plejetiltag af hensyn til lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	2130	Grå/grøn klit	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	16,1
			Græsning	Eksisterende	10,1
			Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	1,5
	1330	Strandeng	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	10,8
			Græsning	Eksisterende	11,7
			Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	1,8
	2110	Forklit	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	4,5
			Græsning	Eksisterende	5,4
			Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	0,8

I tabel d er der en opdeling i to kategorier "Eksisterende" og "Nyt":

- "Eksisterende": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor det pågældende plejetiltag allerede er omfattet af den eksisterende driftsforvaltning eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at plejetiltaget vil blive gennemført i plejeplanperioden.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der alene gennemføres for at opfylde målene i N2000-planerne for 2016-2021.

Forventningen til den samlede indsats

Den samlede indsats for naturtyper og arter på styrelsens arealer forventes at medføre, at naturtyper og arter på sigt opnår en gunstig bevaringsstatus.

- For naturtyper, der er vurderet til naturtilstandsklasse I eller II er målsætningen, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- For naturtyper, der er vurderet til naturtilstandsklasse III-V er målsætningen, at udviklingen i deres naturtilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås naturtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.
- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af naturtyperne stabiliseres eller øges.

Bilag

Bilag 1: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N 147 Ølsemagle Strand og Staunings Ø

Natura 2000-området, der består af Habitatområde nr. H130, har et areal på ca. 538 ha, hvoraf 67 % er marint. Naturstyrelsens areal er på 62,7 ha. Området, der strækker sig fra Jersie Strand i nord til Ølby Lyng i syd, består af revlerne Staunings Ø og Ølsemagle Revle, en lagune og på landsiden af denne, strandenge.

Området er et af de sidste steder i Køge Bugtområdet med veludviklede lagunedannelser og større naturlige strandengsområder. Klitterne på revlerne er meget begrænsede i areal, men er ikke desto mindre væsentlige, idet der kun pletvis er forekomst af klitter ved Øresundskysten. Den lavvandede lagune er levested for mange plante- og dyrearter, der er knyttet til hav- og brakvandsområder.

I den nordlige del af området findes fredningen af Jersie Strandpark, Staunings Ø og arealerne landværtens lagunen. Hele den marine del af Natura 2000-området, lagunen, revlerne og det meste af strandengene er desuden udlagt som et vildtreservat med forbud mod jagt samt færdsel i perioder i dele af området.

Natura 2000-området ligger i Solrød og Køge kommuner og indenfor vandplanområdet hovedvandopland Køge Bugt. De væsentligste naturforvaltningsmæssige opgaver i området knytter sig til fortsat sikring af drift på de sammenhængende, lysåbne naturarealer og til at forhindre en fortsat spredning af invasive arter.

Områdets karakteristiske revler og vegetation er forholdsvis unge. Ølsemagle Revle og Staunings Ø er dannet ud fra nedbrudt materiale som havet i dette århundrede har aflejret i den rolige, indre del af Køge Bugt. På grund af strøm og vind er aflejringen sket et godt stykke ude i bugten - først som et lavt rev under havoverfladen og sidenhen som en revle. Sådanne rev kaldes barriereøer.

Tabel I: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Lysåbne naturtyper (ha)		
	Naturtype	Total
1330	Strandeng	22,5
2130	Grå/grøn klit	26,2
2110	Forklit	9,9
I alt		58,6

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger og adresserer konkret følgende områdespecifikke retningslinjer fra Natura 2000-planens indsatsprogram:

- Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på naturtyperne strandeng (1330) og grå/grøn klit (2130) med fokus på arealer med en forekomst på over 10 %.

Indsats for de lysåbne naturtyper

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for de lysåbne naturtyper på udpegningsgrundlaget. Indsatsen er beskrevet i 2 tabeller:

Tabel II: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)				
		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	2130	Grå/grøn klit	Sikring af naturtypen	26,2
			Naturtypebevarende pleje	10,1
	1330	Strandeng	Sikring af naturtypen	22,5
			Naturtypebevarende pleje	11,7
	2110	Forklit	Sikring af naturtypen	9,9
			Naturtypebevarende pleje	5,4

Tabel III: Planlagte løbende plejetiltag for lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	2130	Grå/grøn klit	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	16,1
			Græsning	Eksisterende	10,1
			Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	1,5
	1330	Strandeng	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	10,8
			Græsning	Eksisterende	11,7
			Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	1,8
	2110	Forklit	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	4,5
			Græsning	Eksisterende	5,4
			Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	0,8

Forventningen til den samlede indsats

Den samlede indsats for naturtyper og arter på styrelsens arealer forventes at medføre, at naturtyper og arter på sigt opnår en gunstig bevaringsstatus.

- For naturtyper, der er vurderet til naturtilstandsklasse I eller II er målsætningen, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- For naturtyper, der er vurderet til naturtilstandsklasse III-V er målsætningen, at udviklingen i deres naturtilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås naturtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.
- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af naturtyperne stabiliseres eller øges.

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Naturstyrelsen

Gjøddinggård
Førstballevej 2
7183 Randbøl

www.nst.dk